

En gjennomgang av midlertidig opphold til enslige mindreårige asylsøkere

«Jeg trenger trygghet. Jeg trenger et sted jeg kan være i ro, et sted jeg kan studere og jeg kan være i trygghet. Ikke at jeg skal være et sted hvor det snakkes om å drepe og drepes, og det er krig.»

Gutt, 16 år



Redd Barna



Norsk organisasjon
for asylsøkere

NOAS



En gjennomgang av midlertidig opphold til
enslige mindreårige asylsøkere

© NOAS 2017

Norsk organisasjon for asylsøkere
www.noas.no
noas@noas.org

Innhold

FORORD	5
SAMMENDRAG.....	6
1 INNLEDNING	9
2 UTVIKLING I REGELVERK OG PRAKSIS.....	11
3 MIDLERTIDIG OPPHOLD: FORMÅL OG KONSEKVENSER	17
4 GJENNOMGANG AV 50 ENKELTSAKER	20
5 OPPSUMMERING OG ANBEFALINGER.....	30
VEDLEGG: OVERSIKT OVER SENTRALE OPPLYSNINGER OM DE MINDREÅRIGES SITUASJON I 50 GJENNOMGÅTTE ASYLSAKER	32

Forord

Denne kartleggingen er et samarbeidsprosjekt mellom Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS), Redd Barna og Fellesorganisasjonen (FO). Bakgrunnen for prosjektet er et behov for en systematisk gjennomgang av midlertidig opphold til enslige mindreårige, med mål om å synliggjøre forvaltningens praksis og konsekvensene av innstramninger i regelverk.

I kartleggingen ser vi på utvikling i regelverk og praksis, samt formålet med - og konsekvensene av midlertidig opphold. Vi gjennomgår 50 asylsaker der enslige mindreårige har fått midlertidig opphold. Avslutningsvis kommer vi med konkrete anbefalinger om framtidig bruk av midlertidig opphold.

Rådgiver Mona Reigstad Dabour i NOAS har vært ansvarlig for gjennomføring av prosjektet, i samarbeid med spesialrådgiver Camilla Scharffscher Engeset i Redd Barna og rådgiver Inger Karseth i FO. Usman Ali Khan har vært frivillig medarbeider i prosjektet.

Sammendrag

Midlertidig oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere har gått fra å være en unntaksregel til å ramme nesten halvparten av de mindreårige. I 2017 har 45 prosent av de mindreårige kun fått opphold til fylte 18 år.

En årsak til økningen er at Utlendingsdirektoratet (UDI) i 2016 endret sikkerhetsvurderingen for Afghanistan, med den følge at langt flere områder i Afghanistan ble ansett som trygge. Den andre årsaken er at rimelighetsvilkåret i internfluktvurderingen ble fjernet som et innstramningstiltak i 2016. Mens det tidligere ble ansett som urimelig å henvide enslige mindreårige til et område der de ikke hadde omsorgspersoner, skal det nå ikke lenger gjøres en slik rimelighetsvurdering. Disse to endringene har ført til at færre enslige mindreårige får beskyttelse, og at langt flere får midlertidige tillatelser.

Et sentralt formål med midlertidig opphold til enslige mindreårige, er å sende et signal for å hindre at barn og unge legger ut på en farlig flukt. Det er imidlertid ikke grunnlag for å mene at midlertidige oppholdstillatelser har en slik effekt.

Det er bredt dokumentert at midlertidige tillatelser til enslige mindreårige har medført en svært usikker og krevende situasjon for ungdommene som har blitt rammet. Konsekvensene av å leve med midlertidighet utfordrer ivaretagelsen av barns rettigheter i tråd med FNs barnekonvensjon. Midlertidig oppholdstillatelser fører til svekket psykisk helse, og flere ungdommer har skadet seg selv eller forsøkt å ta livet sitt. Nesten halvparten – over 400 – av de enslige mindreårige som har fått midlertidig opphold har forsvunnet.

Viktigste funn etter gjennomgang av 50 enkeltsaker

Midlertidig opphold er gitt ungdom som av flere årsaker er særlig sårbare, eksempelvis til ungdom som både har blitt utsatt for grov vold over flere år; opplevd at nære familiemedlemmer har blitt drept; bodd flere år utenfor hjemlandet; har psykiske helseproblemer; og i tillegg ikke har skolegang eller arbeidserfaring.

I flertallet av sakene lider ungdommene av psykiske helseproblemer, som varierer fra søvnproblemer til symptomer forenelig med depresjon, PTSD og psykose. Flere

av de mindreårige har selvmordstanker, og en av ungdommene har forsøkt å ta livet sitt. Tre har skadet seg selv, og en har tanker om å gjøre det.

Ungdommene har opplevd traumatiserende hendelser. Halvparten av ungdommene har blitt utsatt for vold, og flere av dem for seksuelle overgrep eller voldtektsforsøk. Over halvparten har opplevd at nære familiemedlemmer har blitt drept. Flere ble skilt fra familie under flukten.

Mange av ungdommene har svak tilknytning til hjemlandet, ved at de har bodd lenge utenfor hjemlandet eller mangler nettverk å returnere til.

Ungdommene vil være i en ressurs svak situasjon ved retur. Mange har liten eller ingen skolegang eller arbeidserfaring.

I de fleste sakene er ikke hensynet til barnets beste nevnt som en del av vurderingen av om det skal gis midlertidig opphold, selv om UDI etter barnekonvensjonen og derav norsk lov er forpliktet til å tillegge barnets beste vekt som et grunnleggende hensyn ved behandling av asylsaken.

Midlertidig opphold kan ramme enslige mindreårige som er under 16 år ved ankomst til Norge. Det er alder på vedtakstidspunktet, og ikke ankomsttidspunktet, som avgjør om en enslig mindreårig asylsøker kan gis midlertidig opphold kun til fylte 18 år. Lang saksbehandlingstid kan derfor være av avgjørende betydning.

Mindreårige som oppgir å være under 16 år, kan etter en svært usikker medisinsk aldersundersøkelse og oppjustering i alder risikere å få midlertidig opphold.

Anbefalinger

Anbefalinger til stortingspolitikere og Justis- og beredskapsdepartementet:

Hovedanbefaling: Avskaff midlertidige oppholdstillatelser til enslige mindreårige asylsøkere

Subsidiær anbefaling: Stopp bruken av midlertidig opphold til mindreårige i en særlig sårbar situasjon

For å begrense bruken av midlertidig opphold til mindreårige i en særlig sårbar situasjon, bør midlertidig opphold ikke gis til mindreårige som:

- Henvises til internflukt
- Var under 16 år da de kom til Norge
- Har helseproblemer som påvirker fungering i dagliglivet
- Er særlig sårbare på grunn av tidligere omsorgssvikt, overgrep eller utnyttelse
- Har et særlig behov for stabilitet og kontinuitet, eksempelvis etter lang tid på flukt
- Ikke har familie/nettverk som kan gi støtte og/eller ressurser til å klare seg ved retur
- Har svak tilknytning til hjemlandet på grunn av flere års opphold utenfor hjemlandet
- Vil ha en særlig krevende sosial og humanitær situasjon ved retur

Anbefaling til Utlendingsdirektoratet:

Gjør en grundig, helhetlig og individuell vurdering av barnets beste i hver enkelt sak, som synliggjøres i vedtak, slik Barnekonvensjonen krever.

I Innledning

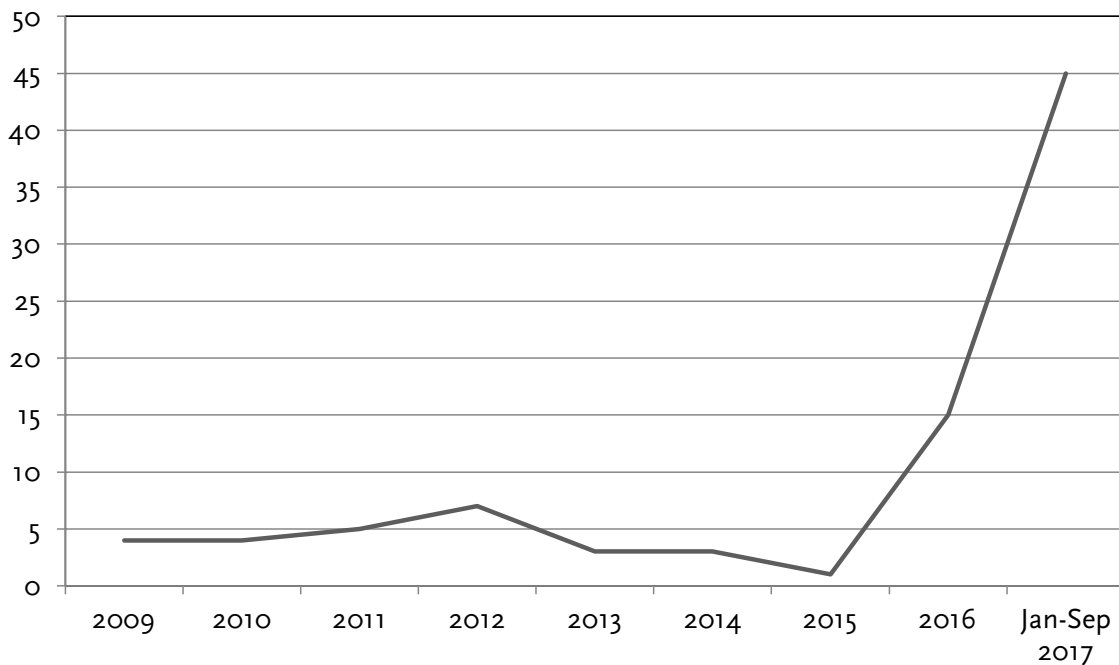
Ifølge utlendingsforskriften § 8-8 kan det gis midlertidig oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere mellom 16 og 18 år, som ikke har annet grunnlag for opphold enn at de mangler forsvarlig omsorg i hjemlandet. Tillatelsen kan ikke fornyes, og det forventes at ungdommene skal forlate Norge på 18-årsdagen. I praksis er dette et avslag, med mulighet til å bli værende i Norge kun fram til fylte 18 år.

Midlertidige oppholdstillatelser til enslige mindreårige ble innført i 2009. I 2016 og 2017 har vi sett en dramatisk økning i bruk av midlertidige tillatelser, og nesten halvparten av de enslige mindreårige får nå kun opphold i Norge fram til de fyller 18 år. Den uhåndterbare usikkerheten disse tillatelsene skaper for ungdommene, fører til alvorlige psykiske helseproblemer, et stort antall forsvinninger og dårlig integrering.

De mindreårige ofres med begrunnelse at det er nødvendig å sende et signal ut i verden for å hindre at flere barn og ungdommer legger ut på flukt. Et signal det ikke er sannsynliggjort at virker (se kartleggingens del 3). Midlertidig opphold fører derimot til at mange mindreårige legger ut på flukt for andre gang, denne gangen fra Norge.

Å bruke barn som middel for å sende et politisk signal strider mot barns menneskerettigheter. Barnekonvensjonen forplikter Norge til å sikre rettighetene til alle barn som befinner seg under norsk jurisdiksjon, uansett oppholdsstatus. Norge har ansvar for å ivareta hensynet til barnets beste, slik det er formulert i barnekonvensjonen, for hvert enkelt barn som har flyktet alene til Norge.

Midlertidig opphold til enslige mindreårige: Prosentandel av UDIs realitetsbehandlede vedtak



Tallene er hentet fra <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/>.

2 Utvikling i regelverk og praksis

2009–2015: Midlertidig opphold er en unntaksregel

Midlertidig opphold til enslige mindreårige asylsøkere ble innført som et innstrammingsiltak i 2009, og er regulert i utlendingsforskriften § 8-8:

§ 8-8. Begrenset oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere over 16 år som får opphold på grunn av mangel på forsvarlig omsorg ved retur

Enslige mindreårige asylsøkere som har fylt 16 år på vedtakstidspunktet og som ikke har annet grunnlag for opphold enn at norske myndigheter anser at søkeren er uten forsvarlig omsorg ved retur, kan gis oppholdstillatelse etter lovens § 38 første ledd til fylte 18 år. Tillatelsen kan ikke fornyes og danner ikke grunnlag for oppholdstillatelse for familiemedlemmer etter lovens kapittel 6.

Norske myndigheter tar ikke initiativet til en ny vurdering av rett til oppholdstillatelse når den midlertidige tillatelsen utløper, og ungdommene forventes å returnere til hjemlandet. I praksis er en slik tillatelse et avslag, med mulighet til å bli i landet kun til nådd myndighetsalder.

§ 8-8 i utlendingsforskriften er en «kan»-bestemmelse, og ikke en «skal»-bestemmelse. Det betyr at det ikke skal være noen automatikk i at den brukes, og innebærer at forvaltningen skal gjøre en konkret vurdering i den enkelte sak om hvorvidt tillatelsen skal begrenses. Ved innføring av disse tillatelsene, ble forvaltningen gjennom et rundskriv fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet gitt et skjønnsrom. Rundskrivet peker på en rekke momenter som kan tale for at midlertidig tillatelse ikke skal gis ved vurderingen av den enkelte sak:

Bestemmelsen gir anvisning på en skjønnsvurdering av om det skal gis midlertidig tillatelse eller ikke og dette vil bero på en konkret helhetsvurdering hvor flere forhold kan spille inn. Hensynet til barnets beste skal alltid vurderes og være et grunnleggende hensyn. Søkers alder kan også tillegges vekt. Det skal mindre til for å falle ned på at en midlertidig tillatelse ikke bør gis, der søkeren nettopp er fylt 16 år enn for en søker som er 17 ½. Helsemessige problemer som ikke er av tilstrekkelig alvorlig karakter til i seg selv å gi grunnlag for opphold, vil også kunne være et moment i skjønnsvurderingen. Videre kan søkers tilknytning til hjemlandet vektlegges, herunder om vedkommende har vært lenge borte fra sitt hjemland før ankomst til Norge.¹

¹ Arbeids- og inkluderingsdepartementet, *Rundskriv om ikraftsetting av forskrifter om endringer i utlendings-*

Fra 2009 til 2015, ble midlertidig opphold til enslige mindreårige praktisert som en unntaksregel. I gjennomsnitt ble det kun gitt midlertidig opphold til fire prosent av enslige mindreårige som fikk saken sin behandlet i disse årene. Antallet som fikk midlertidig opphold utgjorde aldri mer enn 41 enslige mindreårige per år.²

2016: Stortinget sier nei til økt bruk av midlertidighet

Sommeren 2016 behandlet Stortinget et forslag til innstramningstiltak fra regjeringen om økt bruk av midlertidig opphold til enslige mindreårige.³ Forslaget gikk ut på at ordningen med midlertidig opphold skulle utvides til enslige mindreårige under 16 år, og til enslige mindreårige med beskyttelsesbehov. Forslaget ble nedstemt av stortingsflertallet. Hensyn som ble trukket fram under debatten i Stortinget, var blant annet at midlertidig opphold fører til psykiske helseproblemer, ny flukt og menneskehandel. Det ble også framhevet at regjeringen ikke har sannsynliggjort at tiltaket vil ha effekt, og at midlertidighet hindrer integrering.

Under stortingsdebatten ble det argumentert for at effekten av de midlertidige oppholdstillatelsene som ble innført i 2009 ikke skal overdrives. Det ble påpekt at det var andre forhold som bidro til en nedgang i antall enslige mindreårige som kom til Norge etter 2009, og at få mindreårige med midlertidig opphold returnerer til hjemlandet.

Regjeringen begrunnet forslaget om økt bruk av midlertidighet med at det er til barnets beste, ved at det vil sende et signal ut i verden og derigjennom forebygge at andre mindreårige legger ut på en farefull flukt.⁴ Det er imidlertid ikke noe dokumentasjon på at bruk av midlertidig opphold har redusert antallet mindreårige som legger ut på flukt alene (se kartleggingens del 3).

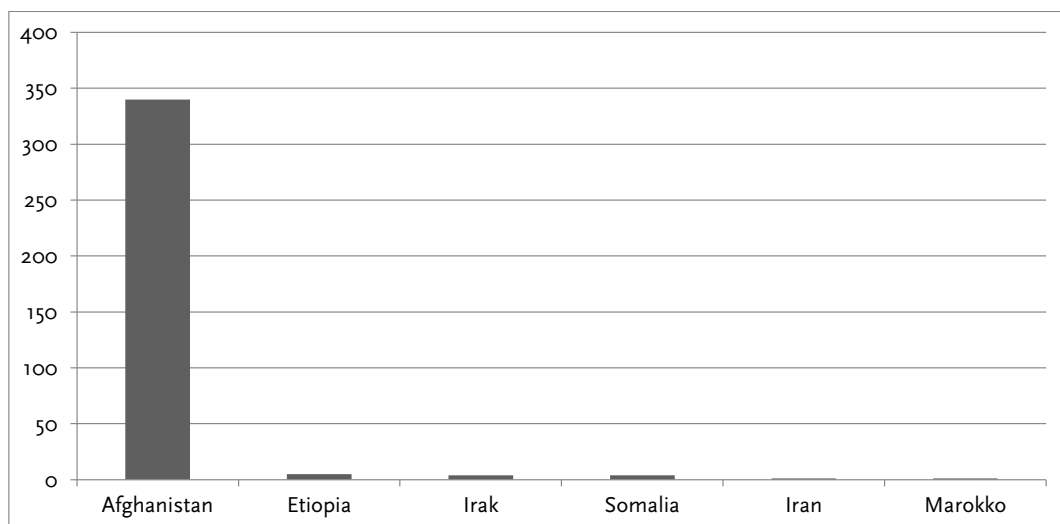
forskriften - Oppfølging av Regjeringens innstramning av asylpolitikken – tiltak 1, 4, 6, og 12, A-2009-047, 20.04.2009.

- 2 Tallene er hentet fra <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/>.
- 3 Stortingsbehandlingen av regjeringens innstramningsforslag i juni 2016 (<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=64502>).
- 4 Prop. 90 L (2015–2016) Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak) Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II) (tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/225c8eb568834fb-f866a6bc8f6e02dd8/no/pdfs/prp20152016009000odddpdfs.pdf>).

2016 og 2017: Midlertidig opphold rammer nesten halvparten av de mindreårige

I 2016 og 2017 har vi sett en dramatisk økning i bruk av midlertidig opphold. Fra januar til september 2017, har midlertidig opphold blitt gitt til 45 prosent av de enslige mindreårige som fikk saken sin behandlet. Økningen rammer særlig ungdommer fra Afghanistan.

Midlertidig opphold til enslige mindreårige: Antall UDI-vedtak per land januar-september 2017



Tallene er hentet fra <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/>.

En årsak til økningen er at UDI i 2016 endret sikkerhetsvurderingen i Afghanistan-saker, slik at langt flere områder i Afghanistan ble ansett som trygge. Den andre årsaken er at rimelighetsvilkåret i internflyktvurderingen ble fjernet, et politisk innstramningstiltak som ble iverksatt 1. oktober 2016. Mens det tidligere ble ansett som urimelig å henvise enslige mindreårige til et område der de ikke hadde omsorgspersoner, skal det nå ikke lenger gjøres en slik rimelighetsvurdering. Disse to endringene har ført til at færre afghanske enslige mindreårige får beskyttelse, og at langt flere enslige mindreårige får midlertidige tillatelser.

Fjerningen av rimelighetsvilkåret innebærer at midlertidig opphold også gis til mindreårige som har et beskyttelsesbehov på hjemstedet. Da regjeringen presenterte fjerningen av rimelighetsvilkåret for Stortinget, ble det vist til at

... de som ikke lenger får rett til beskyttelsesstatus fordi rimelighetskriteriet oppheves, vil få søknadene vurdert etter den skjønsmessige bestemmelsen i § 38 og at innholdet i denne bestemmelsen normalt vil favne de tilfeller hvor det tidligere ble vurdert urimelig å henvise til internflukt.⁵

Det ble ikke nevnt at enslige mindreårige som tidligere hadde fått beskyttelse, med denne lovendringen vil risikere å få midlertidig opphold kun til fylte 18 år. Det er grunn til å stille spørsmål ved om stortingspolitikkerne var tilstrekkelig opplyst om konsekvensene av eget vedtak.

Fjerning av rimelighetsvilkåret var ikke en del av Stortingets asylforlik fra november 2015, og i høringsrunden mente blant annet FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), flyktningrettsekspertene, Advokatforeningen og Utlendingsnemnda (UNE) at forslaget var i strid med flyktningkonvensjonen. Fjerningen av rimelighetsvilkåret er en særnorsk innstramning med alvorlige konsekvenser for særlig sårbare asylsøkere.

2017: Instruks om ytterligere bruk av midlertidig opphold

5. oktober 2016 sendte UDI en praksisforeleggelse til Justis- og beredskapsdepartementet om bruk av midlertidig opphold i saker der enslige mindreårige henvises til internflukt. UDI anbefalte at mangel på nettverk og/eller ressurser til å etablere seg i internfluktområdet, som utgangspunkt skulle ha stor betydning for om det gis midlertidig opphold til mindreårige som er under 17 år på vedtakstidspunktet. Hvis den mindreårige har fylt 17 år på vedtakstidspunktet, mente UDI at slike forhold i utgangspunktet skulle tillegges mindre vekt.

I den påfølgende instruksen fra departementet skrives det:

Departementet er enig i at «manglende nettverk og/eller ressurser» er et relevant moment som skal vurderes etter utl. § 38. Manglende nettverk og/eller ressurser til å klare seg i internfluktområdet og sosiale og humanitære forhold ved retursituasjonen, jf. utl. § 38 annet ledd bokstav c, bør imidlertid ikke alene kunne begrunne at det gis en ordinær tillatelse etter utl. § 38 der

5 Prop. 90 L (2015–2016) Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak) - Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II).

den mindreårige mangler forsvarlig omsorg ved retur og kan få en tillatelse etter utlf. § 8-8. For voksne søkere vil retur til hjemlandet som oftest være en nær forestående realitet når det ikke er funnet grunnlag for beskyttelse (dvs. når det vurderes å gi tillatelse etter utl. § 38), og i slike situasjoner kan retursituasjonen bli tillagt avgjørende vekt. Retur til hjemlandet er imidlertid ikke aktuelt for enslige mindreårige i aldersgruppen 16–18 år som mangler forsvarlig omsorg ved retur – de vil få en begrenset tillatelse i medhold av utlf. § 8-8. Det innebærer at de får oppholde seg i Norge frem til fylte 18 år, og at de ikke vil bli returnert så lenge de er barn. Departementet mener at det må ses hen til denne realiteten ved vurderingen av utl. § 38, og følgelig at mangel på nettverk og/eller ressurser og sosiale og humanitære forhold ved retursituasjonen ikke alene kan begrunne at det gis en ordinær oppholdstillatelse etter utl. § 38. Disse momentene er relevante i en helhetsvurdering, men for å kunne gi en ordinær tillatelse etter utl. § 38 må det i tillegg foreligge andre momenter som taler for å gi tillatelse som ikke er knyttet til retursituasjonen, for eksempel helsemessige forhold eller hensynet til barnets beste.⁶

Denne instruksjonen innskrenker det skjønnsrommet UDI tidligere hadde, og fører til at enda flere mindreårige får midlertidig opphold. UDI kan ikke lenger unnlate å begrense en tillatelse etter utlendingsloven § 38 på grunn av forholdene en ungdom vil møte ved retur. Til tross for UDIs anbefalinger og stortingsflertallets nei til økt bruk av midlertidig opphold⁷, instruerte Justis- og beredskapsdepartementet altså om en ytterligere innstramning i praksis.⁸

Instruksjonen innebærer en forskjellsbehandling mellom voksne og mindreårige. I følge instruksjonen kan en vanskelig retursituasjon gi grunnlag for en tillatelse etter utlendingsloven § 38 uten begrensninger til voksne, men ikke til enslige mindreårige. Det er videre grunn til å stille spørsmål ved om instruksjonen er i tråd med utlendingsloven § 38, som sier:

Det kan gis oppholdstillatelse selv om de øvrige vilkårene i loven ikke er oppfylt dersom det foreligger sterke menneskelige hensyn eller utlendingen har særlig tilknytning til riket.

For å avgjøre om det foreligger sterke menneskelige hensyn skal det foretas en totalvurdering av saken. Det kan blant annet legges vekt på om

- a) utlendingen er enslig mindreårig uten forsvarlig omsorg ved retur,
- b) det foreligger tvingende helsemessige forhold som gjør at utlendingen har behov for opphold i riket,

6 Justis- og beredskapsdepartementet, Instruks om praktisering av utlendingsloven § 38, jf. utlendingsforskriften § 8-8 – enslige, mindreårige asylsøkere mellom 16 og 18 år som kan henvises til internflukt, GI-02/2017 (tilgjengelig fra: <https://www.udiregelverk.no/no/rettskilder/departementets-rundskriv-og-instruks/ gi-022017/>).

7 Stortingsbehandlingen av regjeringens innstrammingsforslag i juni 2016 (tilgjengelig fra: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=64502>).

8 Justis- og beredskapsdepartementet, *Instruks om praktisering av utlendingsloven § 38, jf. utlendingsforskriften § 8-8 – enslige, mindreårige asylsøkere mellom 16 og 18 år som kan henvises til internflukt*, GI-02/2017 (tilgjengelig fra: <https://www.udiregelverk.no/no/rettskilder/departementets-rundskriv-og-instruks/ gi-022017/>).

- c) det foreligger sosiale eller humanitære forhold ved retursituasjonen som gir grunnlag for å innvilge oppholdstillatelse, eller
- d) utlendingen har vært offer for menneskehandel. (Vår utheving.)

Utlendingsloven åpner for at det kan gis oppholdstillatelse på bakgrunn av retursituasjonen, mens instruksene sier det motsatte.

De mindreårige får ikke automatisk en ny vurdering av saken sin når de fyller 18 år. De kan derfor risikere å bli returnert til forhold som har gitt grunnlag for opphold til asylsøkere som ble behandlet som voksne.

3 Midlertidig opphold: Formål og konsekvenser

Formålet med midlertidige oppholdstillatelser

Et sentralt formål med midlertidig opphold til enslige mindreårige, er å sende et signal for å hindre mindreårige å legge ut på en farlig flukt.⁹ Det er imidlertid ikke grunnlag for å mene at midlertidige oppholdstillatelser har en slik effekt.

I innstillingen fra kommunal- og forvaltningskomiteen til stortingsmeldingen *Barn på flukt*, vises det til at regjeringen ikke kan gi noen indikasjoner på at formålet om fluktforebygging er oppnådd.¹⁰ Komiteen viste til at det ikke har vært noen nedgang i antallet barn som flykter alene etter at Norge innførte midlertidige tillatelser til enslige mindreårige. Tvert imot har vi de siste årene sett en kraftig økning i antall mindreårige som flykter alene fra hjemlandet og søker asyl i Europa.¹¹

I forbindelse med innføringen av midlertidig opphold, skrev Arbeids- og inkluderingsdepartementet:

Departementet mener at en bør søke å forebygge at barn som ikke har beskyttelsesbehov sendes til Norge, kanskje av økonomiske grunner.¹²

En rekke rapporter peker imidlertid på sikkerhetssituasjonen i hjemlandet som den viktigste årsaken til at barn og unge legger ut på flukt.¹³ Dette er også tilfellet i alle de

9 Regjeringen, *Barn på flukt*, Meld. St. 27 (2011-2012).

10 *Innstilling fra Kommunal- og forvaltningskomiteens om Barn på flukt*, 8.11.2012, Innst. 57 S (2012-2013) (tilgjengelig fra: <http://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2012-2013/inns-201213-057/>).

11 <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00194&plugin=1>

12 Arbeids- og inkluderingsdepartementet, *Rundskriv om ikraftsetting av forskrifter om endringer i utlendingsforskriften - Oppfølging av Regjeringens innstramming av asylpolitikken - tiltak 1, 4, 6, og 12*, 20.04.2009 (tilgjengelig fra: <https://www.udiregelverk.no/no/arkiv/jd-rundskriv-og-instrukser/a-2009-047/>).

13 European Migration Network, *Synthesis Report for the EMN Focused Study 2014 - Policies, practices and data on unaccompanied minors in the EU Member States and Norway*, mai 2015; UNICEF, *Children on the Move*, 2010; UNHCR, *Why do children undertake the unaccompanied journey?*, 2014; Cecilie Øien, *Underveis – en studie av enslige mindreårige asylsøkere*, FAFO-rapport 2010:20; UNHCR, *This is who we are*, oktober 2016; UNICEF, *A child is a child*, mai 2017.

50 sakene vi har gjennomgått i del 4 av denne kartleggingen. De største gruppene av enslige mindreårige i Norge kommer fra Afghanistan, Syria og Eritrea, land preget av krig, konflikt og alvorlige menneskerettighetsbrudd. Midlertidige oppholdstillatelser gjør det ikke tryggere der de mindreårige kommer fra. Barn og ungdom fra Afghanistan har utgjort den klart største gruppen blant de enslige mindreårige de siste årene. Gitt forverringen i sikkerhetssituasjonen i landet¹⁴, er det ikke grunn til å tro at afghanske barn og ungdom ikke lenger vil legge ut på flukt. Alternativet til reisen til Europa er gjerne å bli værende i et område der barna og ungdommene er i fare.

I følge forskningsinstituttet NOVA, viser forskning at:

- a) mange enslige mindreårige asylsøkere har mistet sine foreldre og annen familie som følge av krig eller andre traumatiserende hendelser og b) foreldre sender sine barn på flukt fordi de vurderer dette som mindre farlig enn å bli i hjemlandet.¹⁵

NOVA mener derfor at det er liten grunn til å tro at økt bruk av midlertidig opphold kan motvirke at barn flykter uten sine foreldre.

De faktiske konsekvensene

Det er bredt dokumentert at midlertidige tillatelser til enslige mindreårige har medført en svært usikker og krevende situasjon for ungdommene det gjelder.¹⁶ Midlertidig oppholdstillatelser fører til svekket psykisk helse, og flere ungdommer har skadet seg selv eller forsøkt å ta livet sitt. Enslige mindreårige asylsøkere er i utgangspunktet en sårbar gruppe, som i betydelig større grad enn andre ungdommer har psykiske helseplager og som langt oftere har vært utsatt for traumer eller overgrep i ung alder.¹⁷ Forskning viser også at det er vanskelig for barn og unge med midlertidige tillatelser å integrere

14 EASO, *Country of Origin Information Report - Afghanistan*, november 2016.

15 Høringsuttalelse fra Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) i forbindelse med behandlingen av Prop. 90 L (2015–2016) - Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II).

16 Sønsterudbråten, Silje, *Veien Videre: Evaluering av kvalifiserings- og opplæringsopplegget som tilbys enslige mindreårige med begrensede oppholdstillatelser*, FAFO-rapport 2010:46; Lidén, Hilde, Ketil Eide, Knut Hidle, Ann Christin E. Nilsen og Randi Wærdahl, *Levekår i mottak for enslige mindreårige asylsøkere*, Institutt for samfunnsforskning, 2013.

17 Brit Oppedal, Karoline B. Seglem og Laila Jensen, *Avhengig og Selvstendig - Enslige mindreårige flyktningers stemmer i tall og tale*, rapport 2009:11 Nasjonalt folkehelseinstitutt.

seg i det norske samfunnet.¹⁸ Den usikre situasjonen de lever i, gjør det vanskelig å konsentrere seg om skole og fritidsaktiviteter.

I takt med økningen i bruk av midlertidig opphold (se kartleggingens del 2), forverrer situasjonen seg for de mindreårige. Dette bekymrer også UDI. I et intervju med VG i februar 2017, uttaler assisterende direktør i UDI, Birgitte Lange:

– Mottakene rapporterer om at de har opplevd en negativ utvikling hos ungdommene de siste seks månedene. Det handler om søvnproblemer, dårlig matlyst, skolevegning, frustrasjon og opplevelse av avmakt, sosial isolasjon, nedstemthet, engstelse, apati og noe aggresjon og utagering.¹⁹

UDI har også fått meldinger om flere selvmordsforsøk. Lange mener det er mest grunn til å være bekymret for situasjonen til ungdommene med midlertidig opphold.

Per utgangen av september 2017, hadde 443 av 913 ungdommer som har fått midlertidig tillatelse forsvunnet.²⁰ De opplever ikke trygghet i Norge, og legger ut på ny flukt. Enten til en ulovlig tilværelse i Norge eller til andre europeiske land. Vi er bekymret for at disse ungdommene kan ha blitt utsatt for menneskehandel eller andre former for utnyttelse. By- og regionforskningsinstituttet NIBR anbefaler at midlertidig opphold til enslige mindreårige fjernes for å hindre forsvinninger.²¹

Det er langt flere ungdommer som har fått midlertidig tillatelse som forsvinner enn som er registrert hjemreist. Kun 73 av de 913 ungdommene er registrert hjemreist.²² Det er derfor grunn til å hevde at midlertidig opphold til enslige mindreårige ikke er effektiv politikk.

18 Sønsterudbråten, Silje, *Veien Videre: Evaluering av kvalifiserings- og opplæringsopplegget som tilbys enslige mindreårige med begrensede oppholdstillatelser*, FAFO-rapport 2010:46; Lidén, Hilde, Ketil Eide, Knut Hidle, Ann Christin E. Nilsen og Randi Wærdahl, *Levekår i mottak for enslige mindreårige asylsøkere*, Institutt for samfunnsforskning, 2013.

19 Oda Leraan Skjetne, UDI: *Veldig bekymret for enslige mindreårige i norske mottak*, artikkel i VG 09.02.2017 (tilgjengelig fra: <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/udi/udi-veldig-bekymret-for-enslige-mindreaarige-i-norske-mottak/a/23918144/>).

20 E-post fra UDI 11.10.2017.

21 By- og regionforskningsinstituttet NIBR, *Forebygging og oppfølging av enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak og omsorgssentre*, NIBR-rapport 2016:17, januar 2017.

22 E-post fra UDI 11.10.2017.

4 Gjennomgang av 50 enkeltsaker

Her presenteres de viktigste funnene etter gjennomgang av 50 individuelle asylsaker til enslige mindreårige med midlertidig opphold. Sakene er fra NOAS' rettshjelpsarbeid, og er således ikke et representativt utvalg av saker. Gitt antall saker vi har gjennomgått, mener vi allikevel at sakene danner et grunnlag for å belyse utlendingsforvaltningens praksis og konsekvensene av dagens regelverk. I kartleggingens vedlegg finnes oversikt over sentrale opplysninger om de mindreåriges situasjon som fremkommer i sakene.

Saksoversikt

Antall saker fordelt på år for UDIs vedtak:

2017	8
2016	29
2015	3
2014	1
2013	2
2012	1
2011	4
2010	1
2009	1

Antall saker fordelt på land/område:

Afghanistan	42
Afrikanske land	6
Land i Midtøsten	1
Asiatiske land	1

En av ungdommene er jente, resten er gutter. 16 av ungdommene er ifølge UDI 16 år på vedtakstidspunktet, og 33 er 17 år. En av ungdommene mener UDI er 18 år, men alderen nedjusteres til 17 av klageinstansen UNE.

Alle de mindreårige oppgir å ha flyktet av beskyttelsesgrunner. I Afghanistan-sakene, som utgjør den klart største andelen av sakene, er anførselene som oftest fremmes frykt for å bli drept av eller tvangsrekruttert til Taliban. I 12 av sakene tror ikke UDI på den mindreåriges asylforklaring, mens i 38 saker mener UDI i motsetning til den mindreårige at det ikke foreligger et beskyttelsesbehov. I 11 av sakene mener UDI at den mindreårige vil være i fare om han/hun returneres til hjemlandet, men ungdommen henvises til internflukt i et annet område i hjemlandet som UDI anser som trygt. I de fleste tilfeller henvises det til opphold i Kabul. Siden internfluktområdet anses som trygt, vil det kunne gis midlertidig opphold etter dagens regelverk og praksis. 11 av ungdommene gis altså midlertidig opphold selv om de i utgangspunktet har et beskyttelsesbehov.

Det foreligger vedtak fra UNE i 23 av sakene, mens resten venter på svar. En av ungdommene var forsvunnet da UNE skulle behandle saken. I 17 av sakene behandlet av UNE, har UNE kommet til samme konklusjon som UDI. I to av sakene har UNE omgjort en midlertidig tillatelse til beskyttelse, og i to av sakene har UNE omgjort et avslag til en midlertidig tillatelse. I to av sakene fylte ungdommen 18 år før UNE fikk behandlet saken.

Funn

Her presenteres funnene etter gjennomgangen av 50 asylsaker til enslige mindreårige asylsøkere med midlertidig opphold til fylte 18 år.

| Midlertidig opphold er gitt ungdom som av flere årsaker er særlig sårbare

Følgende saker er eksempler på at ungdom som er særlig sårbare av flere ulike årsaker lever med midlertidig opphold (hele saksoversikten finnes i vedlegget):

	Oppgitt flukttårsak	Opplevelser	Tilknytning til hjemlandet	Helse	Utdanning¹/ arbeidserfaring
Gutt fra Afghanistan	Frykter å bli drept av brors arbeidsgiver. Frykter mishandling på grunn av hans etnisitet.	Blitt utsatt for gjentakende, grov psykisk og fysisk vold av familien under oppveksten. Utsatt for to voldtekter. Far og eldste bror ble drept. Guttens andre bror ble mishandlet. Gutten ble trakassert i naboland.	Bodde i naboland siste 4 år før flukten. Ingen kontakt med familie i Afghanistan.	Later å ha utviklet tilknytningsforstyrrelse. Har også depressive symptomer og elementer forenelig med PTSD. Hans mange symptomer på PTSD har hatt stor innvirkning på livskvalitet. Har ikke klart å gå på skole.	Ingen skolegang. Ingen arbeidserfaring.
Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av familiemedlemmer.	Far drept av Taliban. Gutten så liket av faren. Etter farens død ble gutten utsatt for sterk omsorgssvikt, inkludert fysisk og psykisk vold, over flere år av familiemedlemmer. Vitne til vold mot mor og småsøsken. Fikk ikke lenger gå på skole. Barnarbeid. Trakassert og slått.	Bodde 1 år i naboland før han reiste til Europa. Mor og to yngre brødre i hjemlandet, i tillegg til andre familiemedlemmer (som gutten frykter). Har ikke kontakt med familien, og vet ikke om de fortsatt er i live.	På grunn av vanskelige opplevelser i hjemlandet, har gutten gjort gråteutbrudd, store søvnproblemer, mareritt og vansker for å stole på voksne. Ser ut til å ha lavt selvbilde etter overgrep og mishandling. Har startet med selvskading. Henvist til BUP.	3 års skolegang. Jobbet på et verksted og på et bakeri.
Gutt fra afrikansk land	Flyktet etter seksuelt misbruk, vold og drapstrusler fra onkelen.	Mor døde i guttens tidlige barndom, ingen kontakt med far. Måtte flytte til onkel. Seksuelt misbrukt av onkelen fra 11-års alderen, og utsatt for fysisk vold. Levde på gata fra 13-års alderen. Utnyttet seksuelt for å få hjelp til flukten.	Ingen å støtte seg til ved en retur.	Går til behandling hos BUP. Har psykotiske symptomer, PTSD, alvorlig depresjon, søvnvansker, suicidal. Mulig begynnelse på schizofreniutvikling. anbefalt antipsykotisk og antidepressiv behandling flere år fremover.	Noen års skolegang, men sluttet i 11-års alderen. Jobbet som gateselger.

Gutt fra Afghanistan	Kjenner ingen i Afghanistan, og frykter kidnapping, misbruk, å bli brukt til selvmordsbombing eller å bli drept.	Utsatt for vold av far. Ble kastet ut av faren fra hjemmet i nabolandet, reiste til Afghanistan. Bror, som også ble kastet ut av faren og reiste med gutten til Afghanistan, ble borte i Afghanistan.	Bodd i naboland fra han var spedbarn. Kun 6 måneders opphold i Afghanistan før flukten til Europa. Kjenner ingen i Afghanistan. Nært familiemedlem i Norge, som er en viktig støtte for gutten.	Depressiv. Selvmordsforsøk. Hadde gjemt seg ved selvmordsforsøket, tilfeldig at han ble funnet. Blir redd ved mye støy og konflikter på mottaket. Søker mye omsorg. Har vist uro, slapphet og smerter i kroppen.	2 års skolegang. Jobbet med å lage klær.
Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban. Ekstra utsatt fordi han er shia-muslim.	Far drept av Taliban når gutten var liten. Mor tvunget til å gifte seg med farbror. Gutten ble utsatt for fysisk og psykisk vold under oppveksten. Ble tvunget til rusmisbruk fra han var 8 år. Seksuelt misbrukt som liten gutt.	Bodd i naboland fra 8 års alderen. Har ikke vært på opprinnelsesstedet i Afghanistan på 11 år. Mor og søster i naboland. Ikke kontakt med noe gjenlevende familie i Afghanistan.	Forsøkt selvskadning, ble stoppet. Sliter med psykiske vansker, herunder suicidale tanker. Frykt for å bli drept fører til at han ikke sover. Opplever flashbacks. Sliter med matlyst, sover dårlig/noen dager uten søvn. Moderat risiko for suicid. Antas PTSD, tilpasningsforstyrrelse, reaksjon på alvorlige belastninger.	Ingen skolegang. Jobbet med ulike ting, blant annet på lager.

Ungdommene lider av psykiske helseproblemer

I 38 av sakene fremkommer det opplysninger om at ungdommen har redusert psykisk helse. Resten av ungdommene kan også oppleve redusert psykisk helse, uten at opplysninger om dette har blitt sendt UDI eller UNE. Kun i en av sakene opplyses det at den psykiske helsesituasjonen har blitt bedre med tiden i Norge.

De psykiske helseproblemene blant de mindreårige varierer fra søvnproblemer til symptomer forenelig med depresjon, PTSD og psykose. Mange av ungdommene opplyser om psykiske helseproblemer allerede før UDIs vedtak. De psykiske helseproblemene har ofte sammenheng med vanskelige hendelser i hjemlandet, og forsterkes

gjerne med tiden i Norge. I mange av sakene foreligger helseattest, i øvrige saker er informasjon om helse basert på opplysninger fra den mindreårige.

Syv av de mindreårige har selvmordstanker, og en av ungdommene har forsøkt å ta livet sitt. Tre har skadet seg selv, og en har tanker om å gjøre det. Alle opplysninger om selvmordstanker, selvmordsforsøk og selvskading fremkommer etter vedtaket fra UDI. 18 av ungdommene oppgir å ha søvnproblemer.

Ungdommene har opplevd traumatiserende hendelser

Tre av ungdommene opplyser at de har blitt utsatt for seksuelle overgrep, og to har blitt forsøkt voldtatt. Halvparten av ungdommene (25 av 50) oppgir å ha blitt utsatt for vold, 13 av dem fra omsorgspersoner. 31 forteller at de har opplevd at nære familiemedlemmer har blitt drept, i de fleste tilfeller far, og 11 har opplevd at omsorgspersoner har dødd av sykdom. Ni av ungdommene ble skilt fra familien under flukten til Europa.

Mange av ungdommene har svak tilknytning til hjemlandet

Mange av ungdommene forventes å reise til et land de har svak tilknytning til når de fyller 18 år. 21 av ungdommene har bodd ett eller flere år utenfor hjemlandet før de ankom Europa. Én av ungdommene har aldri bodd i landet han forventes å returnere til. To av ungdommene har bodd utenfor returlandet siden de var ca. to år gamle. 10 av ungdommene bodde utenfor returlandet fem eller flere av de siste årene før reisen til Europa. Kun to opplyser at de har familiemedlemmer i hjemlandet som de har kontakt med. Imidlertid har syv av ungdommene familiemedlemmer med oppholdstillatelse i Norge.

Ungdommene vil være i en ressurs svak situasjon ved retur

I UDIs mal for asylintervjuer, defineres ungdommenes ressurs situasjon som arbeidserfaring, utdanning og økonomi. De aller fleste av ungdommene i sakene vi har gjennomgått, vil være i en ressurs svak situasjon ved retur. 10 av ungdommene har ingen skolegang. 13 av ungdommene har tre års skolegang eller mindre før ankomst til Norge. Noen har kun religiøs utdanning. Ingen har høyere utdanning. 19 av ungdommene har ingen arbeidserfaring. All arbeidserfaring som opplyses om er praktisk arbeid. 6 av ungdommene har verken skolegang eller arbeidserfaring.

Det finnes ingen opplysninger i noen av sakene som tilsier at ungdommene eller ungdommenes nettverk har oppsparte midler ungdommene kan benytte seg av ved en retur. 48 av ungdommene har ikke kontakt med familie/nettverk i returlandet, og kan således ikke påregne noe støtte ved retur.

UDI vurderer ikke barnets beste

Etter FNs barnekonvensjon artikkel 3, er UDI forpliktet til å vurdere hensynet til barnets beste i asylsaker. Mindreårige asylsøkere har rett til å få deres interesser vurdert, og deretter ivaretatt som et grunnleggende hensyn. I følge FNs barnekomité, forutsetter en beslutning om hva som er til barnets beste «en omfattende og klargjørende vurdering av barnets identitet, herunder dets nasjonalitet, oppfostring og etniske, kulturelle og språklige bakgrunn, om barnet er spesielt utsatt på noe vis og om det har et særlig behov for beskyttelse». ²³ Vurderingen må fremgå av vedtaket, og det må tydeliggjøres hvordan hensynet til barnets beste er avveid mot eventuelle andre hensyn. ²⁴

Barnekonvensjonen artikkel 3 bestemmer at «ved alle handlinger som berører barn, enten det foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn». Ordene «skal være» plasserer en sterk juridisk forpliktelse på statene, og betyr at stater ikke kan utøve skjønnsrett med hensyn til om barnets beste skal vurderes og tillegges riktig vekt som et grunnleggende hensyn i alle tiltak som iverksettes.

Generell kommentar nummer 14 fra FNs barnekomité etterlater ingen tvil om at utlendingsmyndighetene er forpliktet til å vurdere barnets beste og legge det til grunn som et grunnleggende hensyn, ikke som ethvert annet hensyn. FNs barnekomité, som er barnekonvensjonens tolkings- og overvåkningsorgan, er også helt klare på at dersom det likevel er andre hensyn som går foran hensynet til barnets beste, må det begrunnes med svært sterke argumenter. ²⁵

I mange av sakene foreligger ennå ikke vedtak fra UNE, og vi har derfor her gjort en vurdering av UDIs vedtak. Vi har sett på vurderingene i sakene der ungdommen kom til Norge i 2015 eller senere. Dette er til sammen 38 saker (i en av 2015-sakene har UDI gitt avslag og ungdommen først fått midlertidig opphold av UNE).

I 32 av 38 saker nevnes ikke barnets beste når det vurderes om det skal gis midlertidig opphold. I de seks sakene der barnets beste nevnes, gjøres det en svært sparsommelig vurdering som langt fra inkluderer alle elementene som FNs barnekomité mener skal

23 FNs barnekomité, *Generell kommentar nr. 6 (2005) – Behandling av enslige barn og enslige barn med følgepersoner utenfor deres opprinnelige hjemland*.

24 FNs barnekomité, *Generell kommentar nr. 14 (2013) om barnets rett til at hans eller hennes beste skal være et grunnleggende hensyn (art. 3, para. 1)*.

25 *Ibid.*, paras 6, 36, 37, 39, 40.

tas i betraktning ved vurdering av barnets beste.²⁶ Dette er en av vurderingene der barnets beste nevnes:

Vi viser til at den sosiale og humanitære situasjonen i Kabul og det at du mangler nettverk der, ikke alene tillegges avgjørende vekt. Videre mener vi at det ikke foreligger andre forhold som tilsier at vi ikke kan begrense tillatelsen din.

Vi har i vurderingen også lagt vekt på at du skal være i Norge i en svært begrenset periode og at du har sterkere tilknytning til Afghanistan.

UDI har sett hen til at en tidsbegrenset tillatelse ikke er en varig løsning for deg, men vi mener at formålet med tillatelsen veier tungt.

Vi mener at det samlet sett er forsvarlig, ut fra hensynet til barnets beste, å gi deg en tidsbegrenset tillatelse.

Dette kan ikke anses som en tilstrekkelig vurdering av den mindreåriges helhetlige situasjon og hva som er til hans beste, men fremstår heller som noen få argumenter for hvorfor tillatelsen kan begrenses.

UDIs begrunnelser er for øvrig også mangelfulle, og preges av standardtekster med få individuelle vurderinger. I over halvparten av sakene (20 av 38) består vurderingen av midlertidig opphold kun av standardtekst. I en del av sakene er ungdommens opplysninger om svekket helse og/eller manglende tilknytning til hjemlandet ikke tatt inn i vurderingen, forhold som burde være med i en vurdering av barnets beste. Helse og tilknytning til hjemlandet trekkes også fram som relevante vurderingsmomenter i rundskrivet som regulerer midlertidig opphold²⁷ (se også kartleggingens del 2). Flere av de mindreårigene har nære familiemedlemmer i Norge, uten at dette har blitt sett hen til i en vurdering av barnets beste. Nære familiemedlemmer i Norge kan være et svært viktig moment i vurderingen av hva som er til det beste for den enkelte. Ungdommenes ressursituasjon ved en retur nevnes ikke i noen av UDIs vurderinger.

I 19 av sakene er kun følgende standardtekst brukt:

UDI kan gi en begrenset oppholdstillatelse frem til fylte 18 år hvis en enslig mindreårig asylsøker har fylt 16 år på vedtakstidspunktet, og ikke har annet grunnlag for oppholdstillatelse enn å mangle forsvarlig omsorg ved retur (se utlendingsforskriften § 8-8).

UDI skal gjøre en konkret helhetsvurdering av om det kan gis en begrenset tillatelse frem til en person fyller 18 år. Vi skal alltid vurdere hensynet til barnets beste og det skal være et grunnleggende hensyn i saken. Vi kan også legge vekt på andre momenter som for eksempel søkerens

26 Ibid.

27 Arbeids- og inkluderingsdepartementet, *Rundskriv om ikraftsetting av forskrifter om endringer i utlendingsforskriften - Oppfølging av Regjeringens innstramming av asylpolitikken - tiltak 1, 4, 6, og 12, A-2009-047, 20.04.2009.*

alder, helse, tilknytning til hjemlandet, sårbarhet (ser Rundskriv om ikraftsetting av forskrifter om endringer i utlendingsforskriften – oppfølging av regjeringens innstramming av asylpolitikken, A-63-09 vedlegg 8).

UDI har gjort en konkret helhetsvurdering i saken din. Vi mener at vi kan begrense tillatelsen din fordi du er mellom 16 og 18 år og fordi det ikke er andre sterke menneskelige hensyn i saken enn at det er usikkert om du vil få forsvarlig omsorg ved retur til hjemlandet.

UDI har i vurderingen sett hen til at dette ikke er en varig løsning for deg, men vi mener at formålet med tillatelsen veier tyngre. Formålet er å forebygge at andre barn som ikke har beskyttelsesbehov sendes til Norge, jf vedlegg 8 til Rundskriv A-63-09.

I denne vurderingen konstateres det kun at hensynet til barnets beste skal vurderes, uten at det faktisk gjøres en vurdering. Ingen individuelle forhold vurderes, utover at det vises til at ungdommen er i målgruppen for den begrensede tillatelsen. Det gjøres ikke en konkret helhetsvurdering av om tillatelsen skal begrenses eller ikke, slik regelverket krever (se kartleggingens del 2). Vi viser for øvrig til at det ikke er sannsynliggjort at midlertidig opphold forebygger at barn legger ut på flukt (se kartleggingens del 3).

Vi har under saksgjennomgangen også sett eksempler på at UDI ikke foretar en helhetsvurdering av den mindreåriges situasjon, men behandler ulike momenter som taler for at det ikke gis midlertidig opphold hver for seg i stedet for samlet. Her er en av disse vurderingene:

I vurderingen har vi sett hen til den begrensede tilknytning du har til Afghanistan. Vi har merket oss at du er født og har bodd i Qarabagh i Ghazni til du var omtrent syv år gammel. UDI bemerker at den begrensede tilknytningen du har til hjemlandet i seg selv ikke er et tilstrekkelig moment i vurderingen, sett hen til at du er en gutt på 17 år.

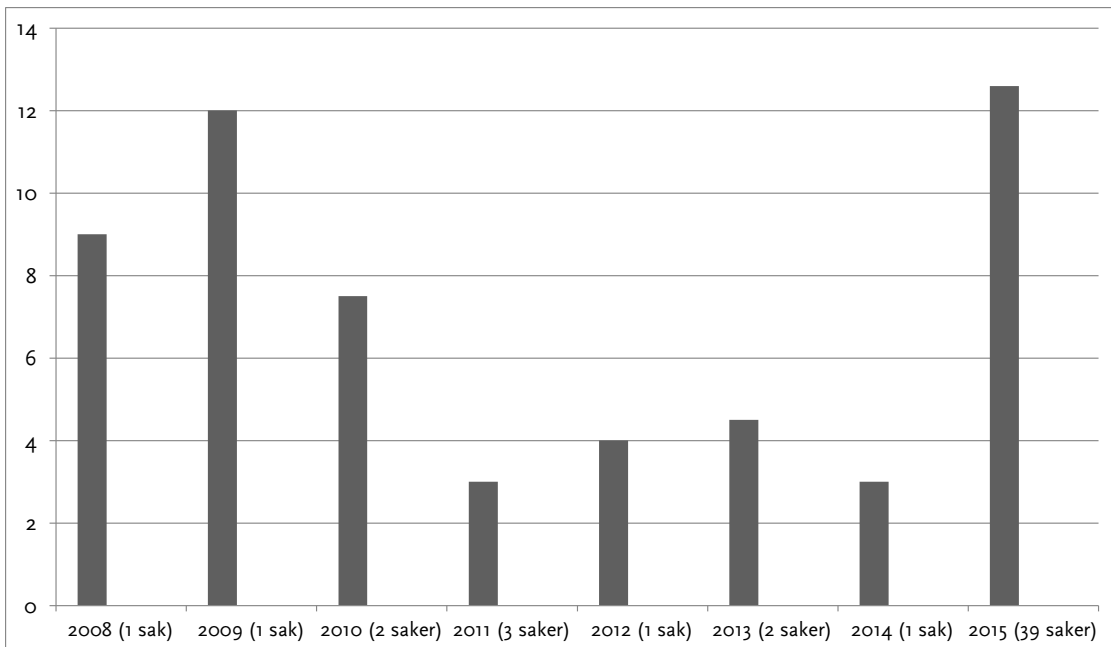
Ved vurderingen har vi sett hen til dine opplysninger om helsen din. Slik saken er opplyst utgjør ikke de dokumenterte helseforholdene et avgjørende moment i vurderingen.

Dette er ikke i tråd med det ovennevnte rundskrivet²⁸, som spesifiserer at det skal gjøres en «konkret helhetsvurdering hvor flere forhold kan spille inn». Det er altså ikke et krav at ett moment i seg selv må være avgjørende i vurderingen, momentene skal vurderes samlet.

28 Ibid.

Antall måneder saksbehandlingstid fordelt på ankomstår for gjennomgåtte saker

Antall måneder



Saksbehandlingstid og medisinsk aldersundersøkelse kan være avgjørende for midlertidig opphold

Det er alderen på vedtakstidspunktet som er avgjørende for om det kan gis midlertidig oppholdstillatelse.²⁹ Midlertidig opphold kan derfor ramme enslige mindreårige som er under 16 år når de kommer til Norge. Saksbehandlingstid kan derfor være av avgjørende betydning.

I 27 av de 50 gjennomgåtte sakene har den mindreårige oppgitt å være over 16 år ved ankomst, mens i 23 av sakene oppgir den mindreårige å være under 16 år. Syv av ungdommene har fylt 16 år i løpet av saksbehandlingstiden. I disse sakene har saksbehandlingstiden vært: 1 måned; 8 måneder; 11 måneder; 12 måneder; 12 måneder; 12 måneder; 13 måneder. Her har altså saksbehandlingstiden vært avgjørende for at det gis midlertidig opphold.

²⁹ UDI, *Behandling av asylsaker fra enslige mindreårige søkere – særlig om aldersvurdering*, PN 2012-011 (tilgjengelig fra: http://udiregelverk.no/no/rettskilder/udi-praksisnotater/pn-2012-011/#_Toc337799140).

Det er UDI som fastsetter en asylsøkeres alder, som skjer samtidig med at det fattes vedtak i saken.³⁰ UDI har i 41 av sakene sendt asylsøkeren til medisinsk aldersundersøkelse. Den medisinske aldersundersøkelsen som har blitt benyttet er svært omstridt. Folkehelseinstituttet har konkludert med at aldersundersøkelsesmetodene ikke har vært tilstrekkelig vitenskapelig basert, og at resultatet fra undersøkelsene har blitt oppgitt med for liten feilmargin.³¹ Allikevel har UDI brukt resultatet fra undersøkelsen til å oppjustere asylsøkeres alder, selv i saker der alle andre opplysninger om alder tilsier at oppgitt alder stemmer.³²

I 17 av de gjennomgåtte sakene har ungdommen blitt oppjustert i alder etter medisinsk aldersundersøkelse. I 14 av sakene har alder blitt fastsatt til over 16 år, og ungdommene har med dette havnet i risiko for midlertidig opphold. I tillegg er to av de mindreårige registrert som over 16 år på vedtakstidspunktet, etter at politiet oppjusterte alder under ankomstregistrering.

30 Ibid.

31 Invitasjon til informasjonsmøte og deltakelse i referansegruppe for Folkehelseinstituttets arbeid med medisinske aldersvurderinger.

32 NOAS og Redd Barna, *Over eller under 18? Aldersvurderinger av enslige mindreårige asylsøkere*, mars 2016.

5 Oppsummering og anbefalinger

Oppsummering

Gjennomgangen av 50 enkeltsaker viser at oppholdstillatelse kun til fylte 18 år, gis enslige mindreårige i svært sårbare situasjoner. Midlertidig opphold er gitt ungdom som:

- Har psykiske helseproblemer, som varierer fra søvnproblemer til symptomer forenelig med depresjon, PTSD og psykose.
- Har opplevd traumatiserende hendelser, som vold, seksuelle overgrep og drap av nære familiemedlemmer.
- Har svak tilknytning til hjemlandet, ved at de har bodd lenge utenfor hjemlandet eller ikke har nettverk å returnere til.
- Vil være i en ressurs svak situasjon ved retur, ved at de har liten eller ingen formell skolegang eller arbeidserfaring.
- Kom til Norge da de var kun 15 år, men som på grunn av lang saksbehandlingstid fylte 16 innen saken ble behandlet og dermed falt innenfor aldersgruppen for midlertidig opphold.

Etter vedtak fra UDI, har syv av de mindreårige i de gjennomgåtte sakene selvmordstanker, en av ungdommene har forsøkt å ta livet sitt, tre har skadet seg selv, og en har tanker om å skade seg selv.

I flertallet av de 50 sakene vurderer ikke UDI barnets beste før det gis midlertidig opphold, selv om UDI etter Barnekonvensjonen er forpliktet til å tillegge barnets beste vekt som et grunnleggende hensyn ved behandling av asylsaken.

Anbefalinger

Anbefalinger til stortingspolitikere og Justis- og beredskapsdepartementet:

Hovedanbefaling: Avskaff midlertidige oppholdstillatelser til enslige mindreårige asylsøkere

Det er ikke sannsynliggjort at midlertidige oppholdstillatelser i Norge forebygger at barn og unge legger ut på flukt. Det er derimot bredt dokumentert at midlertidig opphold fører til psykiske helseproblemer, dårlig integrering og forsvinninger.

Subsidiær anbefaling: Stopp bruken av midlertidig opphold til mindreårige i en særlig sårbar situasjon

For å begrense bruken av midlertidig opphold til mindreårige i en særlig sårbar situasjon, bør midlertidig opphold ikke gis til mindreårige som:

- Blir henvist til internflukt
- Var under 16 år da de kom til Norge
- Har helseproblemer som påvirker fungering i dagliglivet
- Er særlig sårbare på grunn av tidligere omsorgssvikt, overgrep eller utnyttelse
- Har et særlig behov for stabilitet og kontinuitet, eksempelvis etter lang tid på flukt
- Ikke har familie/nettverk som kan gi støtte og/eller ressurser til å klare seg ved retur
- Har svak tilknytning til hjemlandet på grunn av flere års opphold utenfor hjemlandet
- Vil ha en særlig krevende sosial og humanitær situasjon ved retur

Anbefaling til Utlendingsdirektoratet:

Gjør en grundig, helhetlig og individuell vurdering av barnets beste i hver enkelt sak, som synliggjøres i vedtak, slik Barnekonvensjonen krever.

Vedlegg: Oversikt over sentrale opplysninger om de mindreåriges situasjon i 50 gjennomgåtte asylsaker

Informasjonen i tabellen er basert på de mindreåriges egne opplysninger

		Oppgitt flukttårsak	Opplevelser	Tilknytning til hjemlandet	Helse	Utdanning'/ arbeids-erfaring
1	Gutt fra Afghanistan	Frykter å bli drept av Taliban. Frykter også den generelle sikkerhets-situasjonen på hjemsted.	Farbror drept av Taliban. Taliban forsøkte å drepe far. Gutten ble trakasert og utsatt for vold i naboland. Ble skadet med kniv. Ble forsøkt voldtatt av to gutter.	Bodd i naboland fra 7 års alderen og fram til flukten til Europa. Ingen nettverk i Afghanistan.	Slitt med hodepine i mange år. Har søvnproblemer, må ta medisiner for å sove. Foretrekker å være mye på rommet.	Ca. 2 års skolegang. Jobbet med renhold og å lage klær.
2	Gutt fra afrikansk land	Fryktet å bli drept av opprørsgruppe.	Så sin far ble drept av opprørsgruppe, og ble deretter selv bortført og forsøkt tvangsrekruttert av opprørsgruppen.	Mor og to yngre brødre i hjemlandet, men ingen kontakt med dem.	Får vondt i hodet av opplevelsene i hjemlandet, og klandrer seg selv for drapet på faren.	2 måneder skolegang. Har aldri jobbet.
3	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli tvangsrekruttert til Taliban og drept.	Far drept av Taliban, søster bortført.	Ingen kontakt med gjenlevende familie i Afghanistan. To nære familiemedlemmer i Norge.	Har PTSD, og trenger behandling. Han er traumatisert, og risikerer å utvikle kronisk tilstand med varig personlighetsforandring	Ingen skolegang. Ingen jobberfaring.
4	Gutt fra Afghanistan	Fryktet IS	Foreldrene drept i eget hjem av IS. Tre søstre voldtatt og drept.	Morbror i hjemlandet, men har ingen kontakt.	Besvimer når han er trist, tenker mye eller blir redd. Sliter med depresjon. Bærer skam over å ikke ha reddet familien.	Ingen skolegang. Ingen jobberfaring.

5	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept i familiekonflikt.	Far drept. Mor døde av sykdom. Lillesøster utsatt for seksuelle overgrep. Flyktet med søsteren, men de ble skilt på reisen.	Bodd i naboland fra han var ca. 7 år. En farbror og en tante i Afghanistan, men ingen kontakt.	Fremkommer ikke opplysninger om helseproblemer.	7 års skolegang. Jobbet med landbruk i et og et halvt år.
6	Jente fra afrikansk land	Frykter at mannen hun ble tvangsgiftet med skal komme tilbake til hjemlandet og drepe henne.	Far drept under krig i hjemlandet. Ble tvangsgiftet med en gammel mann og tatt til naboland.	Bodd i naboland de siste seks årene. Mor i hjemlandet, men ingen kontakt med henne.	Fysiske skader etter bortføringen da hun ble tvangsgiftet. Problemer med hjertet på grunn av tidligere opplevelser og fordi det er vanskelig å vente på svar på asylsøknaden.	5 års skolegang. Ingen jobberfaring.
7	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban.	Flyktet sammen med familien, men ble splittet under flukten.	Ikke kontakt med familien.	Foreligger ikke opplysninger om helseproblemer.	Noe religiøs utdanning da han var veldig liten. Hjalp til med familiens dyr.
8	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban.	Far drept av Taliban. Taliban tok broren med seg, og sparket og slo gutten og hans mor. Gutten gjemte seg da Taliban deretter kom for å ta han med.	Ikke kontakt med familie i Afghanistan.	Foreligger ikke opplysninger om helseproblemer, men gutten beskrives som innesluttet, sky og stille.	6 måneder på religiøs skole. Jobbet med jorda.
9	Gutt fra Afghanistan	Fryktet Taliban fordi mor og far var lærere, og fordi far også jobbet for utlendinger.	Far drept av Taliban.	Bodd i naboland siste 5 år. Ingen kontakt med familien.	Fremkommer ikke opplysninger om helseproblemer. <i>Merknad: Ikke tilgang til asylintervjuet under saksgjennomgangen.</i>	Ikke opplysninger om skolegang eller arbeidserfaring. <i>Merknad: Ikke tilgang til asylintervjuet under saksgjennomgangen.</i>

10	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli kidnappet eller drept. Frykter også farbroren, som tidligere har slått han.	Bodde hos bestemor etter mor og far døde. Bestemor døde så av sykdom.	Ingen kontakt med familie i hjemlandet.	Vondt i kroppen på grunn av bæring av vann.	Ingen skolegang. Jobbet med å bære vann.
11	Gutt fra Afghanistan <i>Merknad: Gutten har fått beskyttelse av UNE.</i>	Fryktet blodhevn fra familien til en mann som døde i samme ulykke som guttens far.	Far døde i en ulykke. Gutten ble slått ved flere anledninger på religiøs skole for å ikke lese Koranen riktig. Var på flukt i 1 ½ år før han kom til Norge. Var fengslet i 2 ½ måned i naboland under flukten.	Ingen familie i Afghanistan. Familiemedlem i Norge. Bodde 8 måneder i naboland før flukten til Europa.	Foreligger ingen opplysninger om helseproblemer.	3 års skolegang. Jobbet i 3 måneder i byggebransjen.
12	Gutt fra Afghanistan	Frykter å bli drept av brors arbeidsgiver. Frykter mishandling på grunn av hans etnisitet.	Blitt utsatt for gjentagende, grov psykisk og fysisk vold av familien under oppveksten. Utsatt for to voldtekter. Far og eldste bror ble drept. Guttens andre bror ble mishandlet. Gutten ble trakassert i naboland.	Bodde i naboland siste 4 år før flukten. Ingen kontakt med familie i Afghanistan.	Later å ha utviklet tilknytningsforstyrrelse. Har også depressive symptomer og elementer forenelig med PTSD. Hans mange symptomer på PTSD har hatt stor innvirkning på livskvalitet. Har ikke klart å gå på skole.	Ingen skolegang. Ingen arbeidserfaring.
13	Gutt fra afrikansk land	Fryktet å bli drept av myndighetene i hjemlandet.	Foreldrene drept av hjemlandets styrker. Søster voldtatt og drept av hjemlandets styrker.	Ingen gjenlevende familie i hjemlandet.	Vondt i hele kroppen etter å ha blitt utsatt for vold under flukten. Sliter med traumer etter de vanskelige opplevelsene i hjemlandet. Søkt hjelp hos BUP.	Ingen skolegang. Ingen arbeidserfaring.
14	Gutt fra Afghanistan	Fryktet tvangsrekruttering til Taliban.	Far døde av sykdom. Skilt fra mor og to brødre under flukten.	Ingen nettverk i hjemlandet.	Har mareritt og sterk hodepine på grunn av savn etter familien.	3 års skolegang. Jobbet med flislegging.

15	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli deportert fra naboland til Afghanistan.	Far døde (årsak ukjent). Oppvokst hos farbror i naboland. Fikk mat og husly under oppveksten, men ikke mye kjærighet og omsorg. Trakassert i nabolandet for å jobbe uten oppholdstillatelse.	Flyttet til naboland da han var 1 til 2 år gammel. Ingen familie eller nettverk i Afghanistan. To familiemedlemmer med opphold i Norge.	Sterk angst. Sliter med mareritt, og klarer ikke å sove på nettene. Konsentrasjonsproblemer. Har selvmordstanker, og får tanker om å skade seg selv. Har fysiske skader etter en arbeidsulykke.	3 års skolegang. Jobbet i en butikk.
16	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av familiemedlemmer.	Far drept av Taliban. Gutten så liket av faren. Etter farens død ble gutten utsatt for sterk omsorgssvikt, inkludert fysisk og psykisk vold, over flere år av familiemedlemmer. Vitne til vold mot mor og småsøsken. Fikk ikke lenger gå på skole. Barnearbeid. Trakassert og slått.	Bodde 1 år i naboland før han reiste til Europa. Mor og to yngre brødre i hjemlandet, i tillegg til andre familiemedlemmer (som gutten frykter). Har ikke kontakt med familien, og vet ikke om de fortsatt er i live.	På grunn av vanskelige opplevelser i hjemlandet, har gutten gjentatte gråteutbrudd, store søvnproblemer, mareritt og vansker for å stole på voksne. Ser ut til å ha lavt selvbilde etter overgrep og mishandling. Har startet med selvskading. Henvist til BUP.	3 års skolegang. Jobbet på et verksted og på et bakeri.
17	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban.	Mor døde. Far bortført av Taliban.	Ingen kontakt med familien.	Allergi.	8 års skolegang. Ingen arbeidserfaring.
18	Gutt fra Afghanistan	Frykter å bli drept av Taliban fordi far jobbet for myndighetene.	Far og storebror drept av Taliban fordi far jobbet for myndighetene.	Født i naboland. Flyttet til Afghanistan da han var 13-14 år gammel, og bodde der litt mindre enn 2 år før flukten til Europa. Ingen kontakt med familien.	Sliter med å sove på nettene. Blir noen ganger så lei seg at han ikke klarer å gjøre noe, heller ikke gå på skolen.	Har gått på skole. Ingen arbeidserfaring.

19	Gutt fra Afghanistan	Frykter den generelle situasjonen i Afghanistan, særlig fordi han ikke har nettverk der.	Far drept da gutten var liten på grunn av en jordkonflikt. Utsatt for vold av stefar. Vitne til at stefar utøvde vold mot mor og bror. Trakassert, og utsatt for et knivstikk.	Født i Afghanistan, men bodd i naboland fra 2-3 års alderen. Kjenner ikke til gjenlevende familie i Afghanistan.	Sover dårlig om natten, og er mye våken. Sliter med konsentrasjonen på skolen. Tenker mye og frykter å bli sendt til Afghanistan. Veldig sliten.	Ingen skolegang. Ingen arbeidserfaring.
20	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban og tvangsrekruttert til IS.	Taliban angrep familiens hus. De bortførte far og bror, og to familiemedlemmer ble drept i angrepet.	Har bror og mor i hjemlandet, men ingen kontakt med dem eller annen familie.	Har søvnproblemer.	5 års skolegang. Ingen arbeidserfaring.
21	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban, og av folk i landsbyen som anklaget han for å ha stjålet dyrene deres.	Jobbet med dyr. Taliban tok dyrene, og bortførte og slo gutten. Han klarte å rømme. Far kidnappet, frykter at det var av Taliban. Gutten ble slått når han svarte feil ved hjemmeundervisning.	Fire yngre brødre og mor i hjemlandet, men har ikke kontakt med dem.	Gutten er redd, har søvnproblemer, hyppige mareritt og vansker med å stole på voksne. Psykisk helse betydelig forverret.	Jobbet litt med dyr. Fått hjemmeundervisning, kan lese og skrive noe.
22	Gutt fra land i Midtøsten	Hadde ingen som kunne forsørge han.	Far og mor døde av sykdom for mange år siden, bodde etter dette hos annen familie. Utsatt for vold. Fikk ikke nok mat, måtte gå i skitne klær, og måtte tilbringe mange netter ute.	Har ikke kontakt med familie i hjemlandet. To familiemedlemmer i Norge.	Fått diagnosen moderat depresjon. Har en potensielt livstruende fysisk helsetilstand.	Fremkommer ikke opplysninger om skolegang eller arbeidserfaring.
23	Gutt fra Afghanistan	Flyktet på grunn av krig.	Trakassert. Skilt fra foreldrene under flukten til Europa.	Født i naboland, og bodd der hele livet. Ingen kontakt med slektninger i Afghanistan.	Sliter med søvnproblemer og hodepine. Har mistet selvbildet. Savner familien. Har suicidale tanker.	Ingen ordinær skolegang. Gått på engelskkurs. Ingen arbeidserfaring.

24	Gutt fra Afghanistan	Frykter å bli skadet som hevn for fars handlinger.	Far henrettet. Som hevn for fars handlinger ble gutten og hans mor slått, og broren drept.	Da han flyktet levde mor og søsken. Men ingen kontakt med familie i Afghanistan nå.	Innlagt på sykehus på grunn av selvskading. Henvist til BUP på grunn av mistanke om alvorlige psykiske reaksjoner etter traumer/krise og mistanke om depresjon. Tilbakevendende suicidale tanker/impulser.	Har gått 6 år på skole, med mye fravær fordi han måtte jobbe. Jobbet med landbruk.
25	Gutt fra asiatisk land	Fryktet å bli fengslet for å ha mottatt religiøs undervisning.	Ble oppsøkt av politiet for å bli tatt med til avhør. Far forhandlet gutten ut av situasjonen.	Ikke kontakt med familien.	Plaget av hodepine, kvalme og svimmelhet. Mareritt hvor han gjenopplever tidligere minner fra hjemlandet. Flashbacks på dagtid. Depressive symptomer. Selvmordstanker. Konsentrasjonsproblemer. Sterk skyldfølelse. Henvist til BUP.	9 års skolegang. Ingen arbeidserfaring.
26	Gutt fra Afghanistan	Frykter å bli drept av fiendene far har på grunn av en jordkonflikt.	Utsatt for vold og trakassering.	Bodd siste 12 år i naboland. Fars fetter i Afghanistan, men ingen opplysninger om kontakt.	Konsentrasjonsproblemer på skolen og søvnmønstre fordi han tenker på foreldrene. Pusteproblemer om det er varmt.	Har gått på skole i 6 år. Ingen arbeidserfaring.
27	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av far eller fars venner.	Var vitne til at far utøvde fysisk vold mot mor.	Ingen kontakt med familie i hjemlandet.	Henvist til BUP på grunn av depresjon, tilbaketrukket adferd og mistanke om suicidalitet. Vurderes som moderat deprimert samt moderat suicidal.	Gått på skole i 2-3 år. Har jobbet litt med jordbruk.

28	Gutt fra afrikansk land	Flyktet på grunn av mat- og vannmangel, og fordi han risikerte å bli drept i krigen.	Hjemmet ødelagt da han var 7-8 år, og han kunne ikke finne igjen foreldrene. Var gatebarn i naboland fra 8-9 års alder. Utsatt for vold. Bærer skam for handlinger han har gjort som gatebarn (stjal penger og knivstakk). Fanget av en islamistgruppe, som ville han skulle krige. Klarte å flykte.	Bodd i naboland fra 8-9 års alder. Ingen kontakt med familie i hjemlandet. Snakker ikke hjemlandets språk.	Har behov for stabilitet og kontinuitet.	Ingen skolegang. Jobbet litt i barnehage i Norge.
29	Gutt fra afrikansk land	Flyktet etter seksuelt misbruk, vold og drapstrusler fra onkelen.	Mor døde i guttens tidlige barndom, ingen kontakt med far. Måtte flytte til onkel. Seksuelt misbrukt av onkelen fra 11-års alderen, og utsatt for fysisk vold. Levde på gata fra 13-års alderen. Utnyttet seksuelt for å få hjelp til flukten.	Ingen å støtte seg til ved en retur.	Går til behandling hos BUP. Har psykotiske symptomer, PTSD, alvorlig depresjon, søvnløshet, suicidal. Mulig begynnelse på schizofreniutvikling. Anbefalt antipsykotisk og antidepressiv behandling flere år fremover.	Noen års skolegang, men sluttet i 11-års alderen. Jobbet som gateselger.
30	Gutt fra Afghanistan	Kjenner ingen i Afghanistan, og frykter kidnapping, misbruk, å bli brukt til selvmordsbombing eller å bli drept.	Utsatt for vold av far. Ble kastet ut av faren fra hjemmet i nabolandet, reiste til Afghanistan. Bror, som også ble kastet ut av faren og reiste med gutten til Afghanistan, ble borte i Afghanistan.	Bodd i naboland fra han var spedbarn. Kun 6 måneders opphold i Afghanistan før flukten til Europa. Kjenner ingen i Afghanistan. Nært familiemedlem i Norge, som er en viktig støtte for gutten.	Depressiv. Selvmordsforsøk. Hadde gjemt seg ved selvmordsforsøket, tilfeldig at han ble funnet. Blir redd ved mye støy og konflikter på mottaket. Søker mye omsorg. Har vist uro, slapphet og smerter i kroppen.	2 års skolegang. Jobbet med å lage klær.

31	Gutt fra Afghanistan	Fryktet tvangsrekruttering til Taliban.	Ble forsøkt rekruttert av Taliban. Sett får bli drept av Taliban.	Har noe gjenlevende familie i hjemlandet, men ingen kontakt.	Har hodepine. Når han tenker mye på familien, får han høy feber og mister matlysten.	Gått ett år på skole, men gikk ikke hver dag. Jobbet med å hente gress og passe dyr.
32	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept eller tvunget til å gjennomføre selvmordsaksjon av familiemedlemmer som var i Taliban.	Fått drapstrusler og blitt forsøkt tvangsrekruttert til Taliban av familiemedlemmer. Far drept av de samme familiemedlemmene, og mor og bror skadet.	Bodde 3 år i naboland før flukten til Europa. Ingen kontakt med familie i Afghanistan.	Redd etter opplevelser han har hatt.	Ikke opplysninger om skolegang eller arbeidserfaring. <i>Merknad: Ikke tilgang til asylintervjuet under saksgjennomgangen.</i>
33	Gutt fra Afghanistan	Fryktet tvangsrekruttering til Taliban.	Far bortført av Taliban fordi Taliban mistenkte at han samarbeidet med myndighetene. Far ble løslatt, og familien flyktet deretter til naboland.	Familien flyktet til naboland. Ikke kontakt med noe gjenlevende familie i Afghanistan.	Utrygg og urolig.	2 års skolegang. Ingen arbeidserfaring.

34	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban. Ekstra utsatt fordi han er shia-muslim.	Far drept av Taliban når gutten var liten. Mor tvunget til å gifte seg med farbror. Gutten ble utsatt for fysisk og psykisk vold under oppveksten. Ble tvunget til rusmisbruk fra han var 8 år. Seksuelt misbrukt som liten gutt.	Bodd i naboland fra 8 års alderen. Har ikke vært på opprinnelsesstedet i Afghanistan på 11 år. Mor og søster i naboland. Ikke kontakt med noe gjenlevende familie i Afghanistan.	Forsøkt selvskadning, ble stoppet. Sliter med psykiske vansker, herunder suicidale tanker. Frykt for å bli drept fører til at han ikke sover. Opplever flashbacks. Sliter med matlyst, sover dårlig/noen dager uten søvn. Moderat risiko for suicid. Antas PTSD, tilpassningsforstyrrelse, reaksjon på alvorlige belastninger.	Ingen skolegang. Jobbet med ulike ting, blant annet på lager.
35	Gutt fra Afghanistan	Fryktet den generelle sikkerhets-situasjonen i hjemlandet. Fryktet straff for å være hazara og forfølgelse av Taliban.	Far døde for 3-4 år siden, mest sannsynlig av sykdom.	Ikke kontakt med noe gjenlevende familie i Afghanistan.	Foreligger ikke opplysninger om helseproblemer.	Ingen skolegang. Ingen arbeidserfaring.
36	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban, fordi Taliban tror han tystet til myndighetene.	Vitne til væpnet sammenstøt mellom Taliban og myndighetene, der far ble drept.	Har ikke kontakt med noe gjenlevende familie i Afghanistan.	Vondt i beinet og problemer med tennene.	Gikk på skole ca. 2 dager i uka. Jobbet i butikk.

37	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av familien til jenta han ble kjæreste med. Fryktet også dårlig behandling i Afghanistan fordi han er hazara.	Utsatt for vold fra familien til kjæresten. Skilt fra mor og lillebror under flukten, og vet ikke hvor de er. Far drept i en ulykke.	Ikke kontakt med noe gjenlevende familie i Afghanistan.	Savner mor veldig mye. Trives ikke og er ofte nedstemt.	Gått 9 år på skole. Har gått på engelskkurs. Jobbet som matassistent.
38	Gutt fra Afghanistan	Frykter å bli drept av IS på grunn av fars stilling i militæret. Frykter også den generelle sikkerhets-situasjonen på hjemstedet fordi det er mye Taliban der.	IS har tatt far, og det er usikkert om han lever eller ikke. IS har oppsøkt huset til familien og etterspurt gutten. Måtte være mye hjemme på grunn av syk mor. Har også vært mye inne av frykt for at noen skulle få vite om fars jobb i militæret.	Nærmeste familie har forlatt Afghanistan. To familiemedlemmer i Norge, med oppholdstillatelse.	Foreligger ikke opplysninger om helseproblemer.	8 års skolegang. Fremkommer ikke opplysninger om arbeidserfaring.
39	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban fordi faren jobbet for amerikanerne. Frykter også farbror på grunn av jordkonflikt.	Far drept. Gutten ble ofte utsatt for vold fra farbror. Tvunget til å jobbe. Vitne til at farbror slo mor.	Bodde 1 år og 7 måneder i naboland før flukten til Europa. Ingen kontakt med familien i Afghanistan. Mor og småsøsken måtte flykte fra Afghanistan.	Slitt lenge med dårlig søvn, og er redd for å sove på grunn av mareritt. Trekker seg tilbake, mistet fokus på skole. Han har tanker om å ta livet sitt.	Gått på skole i 7 år. 4 første år regelmessig, men lite skole de siste 3 årene. Jobbet med dyr.

40	Gutt fra Afghanistan	Har ingen til å passe på seg i Afghanistan. Eneste som kan passe på han er nært familiemedlem som bor i Norge.	Far døde. Stefar ville ikke at gutten og hans bror skulle bo med han, så de ble sendt til en mann de måtte jobbe som tjenestegutter for. Ble mishandlet av denne mannen, og forsøkt seksuelt misbrukt.	Ingen kontakt med familien i Afghanistan. Reiste til naboland da han var liten. Så deportert til Afghanistan, og bodde der siste 2 til 3 år før flukten til Europa. Nært familiemedlem i Norge, som han har nær tilknytning til.	Har slitt en del med søvn og mareritt når han kom til Norge, men det er bedre nå.	Ingen skolegang, kun gått på kurs i 4 måneder. Jobbet med å pusse sko.
41	Gutt fra Afghanistan	Risikerte å bli drept fordi faren jobbet i nasjonalhæren.	Faren drept, usikkert av hvem.	Mor, søster, onkler og tanter i Afghanistan. Fremkommer ikke om gutten har kontakt med dem.	Klageren har det svært vanskelig.	Gått på koranskole. Ingen arbeidserfaring.
42	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept fordi far drepte noen da han jobbet i fengsel og fordi mor nektet å gifte seg med Talibans leder.	Far drept. Militæret angrep familiens hus. Bror ble skutt i beinet. Skilt fra mor og bror under flukten.	Tante og tantens mann i Afghanistan. Fremkommer ikke om gutten har kontakt med dem. Bodde 10 måneder i naboland før flukten til Europa.	Får kraftig hodepine når han tenker på mor eller far.	Foreligger ikke opplysninger om skolegang. Jobbet med å lage klær.
43	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av en familie i landsbyen på grunn av en jordkonflikt.	Vitne til slåsskamp mellom far og annen mann, der far påførte mannens sønn skader som medførte at sønnen senere døde.	Mor og far (far i fengsel), en bror, to søstre, tante, onkel. Har kontakt med dem.	Bekymrer seg for familien.	3 års skolegang, plus religionsundervisning. Ingen opplysninger om arbeidserfaring.
44	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli tatt av Taliban.	Onkelen drept. Far døde av sykdom. Skilt fra mor, far og søsken under flukten.	Ingen familie i hjemlandet.	Hudsykdom.	7 års skolegang. Ingen arbeidserfaring.

45	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept eller brukt som Bacha Bazi (dansegutt) på grunn av familiekonflikt.	Utsatt for vold fra far. Ble skilt fra mor og søstre under flukten.	Født i naboland, og bodde der frem til ca. 15 års alder. Bodde så ca. 10 måneder i Afghanistan før flukten til Europa. Farbrødre i Afghanistan (som han frykter).	Tvangstanker.	5 års skolegang. Jobbet som selger.
46	Gutt fra Afghanistan	Fryktet at nomader skulle drepe han som hevn for at far drepte en jente fra denne gruppen.	Slått av nomader. Skilt fra lillebror under flukten. Far døde i en ulykke. Mor døde av sykdom.	Ikke familie i Afghanistan. Bodd ett år i naboland før reisen til Europa.	Får noen ganger mareritt om natten og våkner opp skremt på grunn av tidligere opplevelser.	Ingen skolegang. Jobbet som søppelplukker.
47	Gutt fra afrikansk land	Fryktet å bli fengslet og drept av hjemlandets myndigheter på grunn av tilknytning til opprørsgruppe.	Trakassert på skolen på grunn av tilknytning til opprørsgruppe. Fengslet i ca. 6 måneder. Utsatt for tortur og vold under fengselsoppholdet.	Mor, tanter og onkler i hjemlandet, men ingen kontakt.	Sliter med psykiske og fysiske senskader etter mishandling. Har flashbacks, uro i kroppen, søvnvansker, kraftige mareritt og problemer med å glemme det som har skjedd. Flere fysiske skader etter vold. Symptomer er i overensstemmelse med PTSD og søvnforstyrrelse.	Gått 7 år på skole. Ingen arbeidserfaring.
48	Gutt fra Afghanistan	Fryktet at farbroren vil slå, lemleste eller kanskje drepe han på grunn av jordkonflikt og fordi han nektet farbroren å gifte seg med mor.	Far drept. Deretter forsørget av farbror. Utsatt for vold fra farbror.	Bodd i naboland i ca. 2 år. Har farbror og hans familie i Afghanistan, pluss fjerne slektninger. Har ikke kontakt med mor og søsken, og vet ikke hvor de er.	Hodepine, hukommelsestap, søvnproblemer. Uregelmessig hjerterytme.	Ett års skolegang. Jobbet med dyr og med matlaging.

49	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av fiendene til far.	Livet har vært vanskelig fordi far jobbet for myndighetene. Faren ble fengslet flere ganger på uriktig grunnlag. Folk tok seg til rette ovenfor familien, tok eiendommer og kappet trær. Gutten ble trakassert og banket opp av andre elever på skolen. Far drept, ukjent av hvem. Bror forsvant, ukjent hva som skjedde. Søster tok sitt eget liv. Gutten har opplevd barnarbeid og trakassering.	Har ikke kontakt med moren eller andre i familien, og vet ikke hvor de befinner seg. Bodde i naboland i 1-2 år da han var yngre.	Blir dårlig når han tenker på familien. Er veldig trist og tenker på hva som vil skje i fremtiden.	Noe skolegang, uklart hvor mye. Jobbet som skredder.
50	Gutt fra Afghanistan	Fryktet å bli drept av Taliban, eller å måtte krige for dem.	Ble tatt med av Taliban under tvang, og måtte jobbe for dem på dagen og sov hjemme om natten. Taliban snakket med han om jihad og bruk av våpen. Bror drept av Taliban. Annen bror ble skutt i benet av Taliban.	Ingen kontakt med familien, vet ikke hvor de er.	Søvnproblemer.	Ingen ordinær skolegang, kun fått religiøs opplæring i ca. 6 år. Jobbet med jordbruk.

NOTE

- 1 Omfatter utdanning før ankomst til Norge.